

SÁNTHA JÓZSEF

Gócs

Ez Gócs, gondolja a Doktor, akivel fél éve nem találkozott, miután a hajléktalanszállóról ismerős férfi az irodájában felkereste őt, megismeri egyből jellegzetes, kiugró pofacsontjáról, hiányos arcszőrzetéről, amint a villamossínek melletti járdát söprögeti. Hogy elhívatasának érezte-e, vagy pusztán belesodródott e páriák sok utánjárást és a különböző intézményekkel való elmélyült kapcsolatokat igénylő jogi útvesztőibe – hiszen ezek az emberek, helyzetüknél fogva egyrészt tájékozatlanabbak, másrészt, úgy gondolta, sokkal kiszolgáltatottabbak az egyéb ügyfeleinél –, ezt magának sem tudta megmagyarázni. Ugyanakkor, s talán ez rémítette meg, már hosszabb ideje olyan spekulációkon törte a fejét, hogy ha mégis visszatér rendes hivatali munkájához, amely most éppen nem volt sem időszerű, sem pedig épelméjű gondolat a részéről, akkor álarchban kellene megjelennie, mint ez az előző éjszakai álmában egészen logikusnak tűnt, vagy kényszerítenie kellene az embereket, hogy mindannyian leplezzék igazi mivoltukat, hogy senki senkit ne ismerjen föl.

Egyrészt tudnunk kéne, hogy miféle traumák okozták a Doktor ebbéli viszolygását az utcákon véletlenszerűen létrejött találkozásoktól, másrészt komolyan kellene foglalkoznunk a villamosba való beszállásának körülményeivel, amennyiben a Doktor nem kevesebb, mint húsz Hamlet-szerű alakot számlált meg a kora reggeli megállóban. Gócs arcának hirtelen felbukkanása a platánok lombjai alatt, egészében a legértékesebbnek gondolt jogi és ügyvédi eljárásainak az eredményét tették kétségesse. A Hamletek ott tolongtak ülőhelye körül, miközben ő az újságjából felpillantva rátalált erre az életét radikálisan megváltoztató, mostanság, úgy tűnt számára, ismét lepusztult arcra. Arra gondol, hogy Gócs igazából maszkként hordja az eredeti arcát, abban rejtőzik; miután ő, a Doktor, azon a bizonyos délutánon, és az ezt követő hónapokban világos tanácsokkal látta el, mintegy mentesíteni akarta a szerencséjéből adódó következményektől.

A körúti villamosok sajátja, hogy végtelen körben haladván, az utazók nem érnek soha el a végállomásra, így a Doktor lassú elmélkedései közben arra az elhatározásra jutott, Gócs alaposabb megfigyelése érdekében még egy órácskát villamosozik, hogy újra láthassa egykori pártfogoltját. Türelmesen várakozott, hogy a különböző ruhákba bújtatott Hamletek majd egyenként elhagyják a járművet, ki-kí maga színházába, sőt színpadára tart, s megszabadul az őt érthetetlenül irritáló, magukba szállt, elméjüket koloncként arcukon viselő végzetesen megterhelt alakoktól. Ám ahogy Gócs régi-új arcát is magával vitte, ezek a Hamletek is eluralták a villamos belsejét, a legkülönfélébb agyas gondolatok szövevényeit olvasta ki arcvo-

násaikból és belső monológjaikat kísérő öntudatlan, vagy nagyon is tudatos gesztikulációikból.

Azon a délutánon, emlékezett az ügyvéd, egy bádognaként csontra feszülő arc került elébe, aki élete legféltettebb titkát szeretne volna megosztani vele, anélkül, hogy a legkisebb érdeklődést mutatná a tulajdon dolgait illetően. Úgy beszélt, mint egy útmester, aki egy döglött kutya feltalálása miatt fordul hozzá, s szeretné, ha emiatt semmiféle hátrányt nem szenvedne el. Az ügy érintettje, mint hamarosan kiderült, ő maga, Gócs, aki immár tizenöt éve volt hajléktalan, egy hajdani szobrász gyermeke, aki azonban tudatosan eltávolodott jómódúnak ugyan nem mondható, ám semmiképpen nem szegény és egyáltalán nem szegényes családjától. Ez a pléharc, emlékezett a Doktor, szinte kioktató hangon beszélt vele, semmiféle tekintettel nem volt a társadalmi különbségre, amely minden ilyen esetben különös viselkedésre, alattomosagra, meghunyászkodásra és túlságosan is átlátható alakoskodásra bírta az ügyeikben hozzá fordulókat. Egy emberi léptéket meghaladó vagyon tulajdonosaként, amelyet a szerencse osztott ki rám – mondotta Gócs, miközben az ügyvéd asztalán álló szobrot önkényesen ide-oda tologatta, és egyetlen egyszer sem nézett a Doktor szemébe –, valamilyen megoldási tervet szeretnék hallani az Ön szájából, hogyan is lehessenek ennek a gazdagságnak az életemet tönkre nem tevő szerencsételtetettje, miként kell az efféle helyzeteket a legegyszerűbb módon a természetes emberi viselkedés és a jó ízlés határain belül feldolgoznom. Az ügyvéd a pillanat tört része alatt átgondolta e helyzet minden őt és Gócsot érintő lehetőségeit, pontosan tisztában volt azzal, hogy egy nagyszabású ügyvédi megbízás célzottja, amely egyrészt a szegények ügyeivel töltött évek megkoronázása, vélte, másrészt egy pusztulásra ítélt emberroncs halálos ítélete, amelyet csak nagy ügyességgel változtathat életfogytig tartó börtönbüntetéssé. Most csordultig állt ez az ember a platánok alatt, egészen különös, zsákanyagból varrt zakójában, ahogy a második körben, egy bő óra múlva, újra szemrevételezte, maga varrta ruháiban, kétségtelen, egy milliárdos, kezében seprű, vállain külső varrással zsákszerű anyagból összeöltött kabátszerűség. Nagy lófogú varrásokkal odaöltögetve a zakójához a zakója ujját, a maga szabta és varrta zakójában söprögette a többszörös milliárdos az utcát, az ő egykori kegyeltje és pártfogoltja.

Ha ezek a Hamletok most végképp leszálnának róla, akkor kétségkívül odamenne Gócsához, nem törődve a maga szabta, maga varrta zakójával, és kérdéseket intézne hozzá, amely kérdések az utolsó, fél évvel ezelőtti találkozásuk óta felgyülemlettek benne, és éppen most, meglátva az utcát sepregetni egykori védencét és pártfogoltját, a maga varrta és a maga szabta zsákszerű zakójában, miközben vele, a Doktorral is történt egy és más. Mert, gondolta most, megkezdvén a harmadik kört a villamossal, igazából nem bírhatunk semmiféle jelentéssel. Míg mi lemondunk arról, hogy értelmezhetővé váljunk, számunkra kötelező érvényű, hogy a körülöttünk lévő dolgok jelentését felfogjuk. Olyan helyszíneken mozgunk, amelyek tele vannak jelekkel és táblákkal és mindenféle értelmezési lehetőséget felkínáló kétértelműsé-

gekkel. Mi ezeket az értelmezéseket leolvassuk, lényünk anyagává tesszük, de mi magunk, akik e jelek rengetegében mozgunk, nem tartunk már igényt semmiféle jelentésre. Kérdés persze, hogy önmagunk vagy a mások számára nem akarunk már jelenteni semmit? Igencsak nehéz dolgok ezek, gondolta a Doktor, amikor Gócsnak néhány hetes töprengés után elmondta a terveit, s az, várakozásának megfelelően, semmiféle ellenjavallattal nem élt, elfogadta rögtön a Doktor ajánlatát, amely szerint egy számára megfelelő házat vásárol, rendbe hozatja a külsejét, elegáns ruhákkal tölti meg szekrényeit, és végképp elhagyja a szükségszállót, megszakítja eddigi kapcsolatait, úgyszólván eltörli nyomtalanul a múltját.

Egy tökéletesen pléhszerű arc ült vele szemben, egy látszólag gondolatok nélküli fizimiska, akinek semmiféle elképzelése nem volt a saját gazdagságáról, az ezzel járó életszerű veszélyekről, amelyekre neki, a Dokornak, a különböző bűncselekményekben keveredő, néha gyilkosságok bűnrészeséivé váló hajléktalanok ügyei révén teljes rálátása volt. Mit jelent az, hogy értelmezhetővé válunk, kérdezte most, végigpillantva a villamos belső terébe begyömöszölt Hamlet arcát kutatva. Egy bizonyos, véges számú konvencionális kijelentés, ítélet összességének a halmaza vagyunk. Ha ezekből kivonjuk azoknak a kijelentéseknek a nagy számát, amelyek az emberi társadalom egyedeinek legalább a felére is illenek, akkor nagyjából megkapjuk, hogy mik is lennének *mi*. Ugyanakkor teljes mértékben úgy gondolja, hogy Gócsnak nincsenek kézzel fogható, szavakkal kifejezhető tulajdonságai, elmondható róla, hogy teljességgel passzív az önképe. Nincs késztetése arra, hogy mások számára értelmezhető jelentéssel bírjon. Ez persze nem azt jelenti, hogy félnótás lenne, nem, Gócs nem buta ember, de leginkább mindig csak a tekintetével beszél. Amikor az általa felkínált házak közül már az elsőre igent mondott, és nem érdekelték tovább az ingatlanokba fektetett tőkéje megtérülésének egyéb lehetőségei, akkor a Doktor igencsak elképedt. Ez a ház, amely a város legelőkelőbb és legcsöndesebb részén feküdt, mindösszesen tizenkét szobával, úszómedencével és négy autó beállítására alkalmas fűthető garázzsal, valamint egy északi fekvésű ősfenyvessel, márvány szökőkúttal és kiváló panorámával rendelkezett, s úgy képzelte, a legkevésbé sem lesz Gócs számára vonzó, s ő, a Doktor csak egy riasztó példának szánta arra nézvést, hogy a föl alig mérhető vagyonából ezt a házat is megvehetné, és anyagilag szinte semmi gondot nem jelentene számára a fönntartása. Természetesen halmazelmélettel semmiképpen nem lehet valószínűvé tenni egy személyiséget, de képzetlenség eltüntetni is. Ha mégis a jelöletlenség és a jelölhetetlenség csapdájában csücsül, mint a platánfa alatti söprögetése bizonyítja, akkor nem volt elég finom a műszerünk, nem voltak megalapozottak a kijelentéseink. A Doktor úgy vélte, miközben immár harmadjára fordult meg vele a villamos a körúton, hogy számtalan betegségnek kiváltó oka Gócs általa kiismerhetetlen személyiségének tökéletes zártsága. Gócsnak nincsen önképe, amelyhez a benne dülő háborgások során, őt kimenekítve a számára egyre méltatlanabb helyzetekből, vissza tudna térni; ekként Gócs tökéletes idegenséggel szemléli és észrevételezi a vele kapcsolatos történéseket. Megnyil-

vánulásai mindig esetlegesek, azt csinálja, amit a környezetében lévő emberek tesznek. Azt tartotta helyesnek, ha mások értékrendjéhez igazodik, ugyanakkor tartózkodott minden szélsőséges véleményalkotástól, sőt, a másokhoz való viszonyulása is mindig hiteltelen volt. Szerette a bort a hajléktalan szállóban, de fele annyit sem ivott, mint mások, kártyázott a többiekkel, de nem érdekelt, hogy nyer-e éppen vagy veszít. Pénzét mindig a másoktól való függésének rendelte alá, ha munkája akadt, akkor egy nap alatt minden fölöslegét a többi lakó igényei szerint elpazarolta. A Doktor egyedüli érdemének tudta be, hogy Gócs elfogadta az ajánlatait, miközben aggódott, mert az ingatlan vásárlása közben számára kifizetett ügyvédi díj meghaladta minden eddigi bevételét.

Amikor a birtok megvételekor nála járt, hogy a szerződés mindenféle jogi bonyodalmakkal terhelt részleteit megbeszéljék, Gócs nem volt hajlandó a ház egészét vele körbejárni, a leltárban rögzített bútorok, szobrok hivatalos átvételére, az előszoba kalaptartóján írta alá a házban fölthalálható bútorok, festmények, használati tárgyakra szóló tanúsítványt, és a legkevésbé sem gondolta fontosnak, hogy mindezen kincseket személyesen birtokába vegye, vagy akár csak megtekintse. A Doktor aztán pusztán kíváncsiságból egyedül járta be a házat, miközben Gócs a méretes konyha egyik zugába húzódva tökéletes értetlenséggel bámult maga elé, és mint később bevallotta, a teljes tanácsalanság állapotába süllyedt abban a pillanatban, hogy a ház vételárát kifizetve megkapta az ingatlan kulcsait.

Rohanásainkban meg-megakadva, lépéseink eltávolodó idegenségében, gondolta most a Doktor, visszaemlékezve az egy évvel ezelőtti házfoglalásra, amikor szinte a saját hajlékaként járta be a legkülönbözőbb, az ő életmódjához képest is tökéletesen szervesen egymásba illeszkedő tereket: a hatalmas nappalit, amelyből kétféle ágazó lépcsősor vezetett le a kertbe, a könyvtárszobát, ahol kimondottan középszerűen nívós festmények és kisplasztikák tagolták ketté a helyiséget, a belső lépcsősort, amely oly tágas volt, mintha legalábbis egy múzeum előcsarnoka volna. A fenti termek és szobák a déli napsütésben mind fényárban úsztak, a zeneteremben álló zongora, a társalgó visszafogottan empire berendezése, majd a hálószobák régi illatokat őrző intimitása a tökéletes megsemmisülés hangulatát árasztották. Megmeggihelve egy kanapén, az éjjeli lámpák gombjait nyomogatva, az íróasztalok faragott díszzeit nézegetve, majd a mindenfelé nyíló teraszokon végigsétálva, Gócs hajlamai szerinti elszigeteltségéről és a saját elhanyagolt, most a jómód pácában úszó birtokos lehetőségeinek tökéletes kiláthatatlanságáról elmélkedett. Amikor már az ember nem lakója a saját életének sem, hova is vezet ez a tökéletesen elidegenedett pompa, a tárgyak szimptomatikus, árulkodó lélektelen üressége?

Harmadszorra látva meg a Gócs mellkasába szúrt, elfordított gúlára emlékeztető fejet, amint egy hatalmas kenyérszelet és valamiféle kolbász vagdosásával volt elfoglalva a körút árnyas padján, egyszerre csak bátorságot gyűjtött, hogy az őt követő Hamletek köréből szabadulva, személyesen próbálkozzék pártfogoltja és védenca sorsáról tájékozódni. Még elevenen élt emlékezetében a legutolsó találkozások,

amikor az előle bujkáló Gócsot meglátogatta, s az már a házából kiköltözvén, a portásfülkéként használt egyszerű kerti lakban rendezkedett be. Ruházata újra a legel-hanyagoltabbnak, a hajléktalanszálló divatja szerintinek mutatkozott, ugyanakkor a falakba vert szögeken ott lógott egy-két könnyű nyári öltönye is, mint aki csak kirándulni ment a saját otthonából, és bár nem jutott messzire, az új környezet némi stílustörést kölcsönzött egész lényének.

Hajnalban sokszor, ébredései után szárnyaszegetten gondolta át a Doktor a saját helyzetét, amely szinte párhuzamos megfelelője volt gondozottja sorsának. Bár jó fél éve semmit sem tudott Gócsról, a legutolsó, a házában tett látogatása óta, most a körút fái alatt tökéletesen belátta, hogy igyekezete teljességgel kudarcot vallott, egy emberi sorsba beavatkozni szándékaink teljes komolyságával, majdnem annyi, mint egy gyilkosság. Gócs pontosan nem tudhatta, valójában nem is igen érdekelte, hogy a pártfogója életében milyen mélyre ható változásokat okozott a vele való üzletiesnek gondolt kapcsolata. A közmunkás egész lénye, életszemlélete, a gazdagságával járó, azzal szemben megnyilvánuló közömbössége, amely már az első pillanatban meghatározta a közöttük lévő bonyolult viszonyt. A Doktor felesége már évekkel ezelőtt megérezhetett valamit férje céltalanság felé sodródó lényéből, amikor is egyre inkább csak az ágról szakadtak, a hajléktalanok, a kisstílu bűnözők ügyeinek világába tévedt, és egyáltalán nem hajlott a jó szóra, az anyagi és társadalmi fel-emelkedést megvetve, különös passziójává lett az elesettek iránti egyre fokozódóbb szolidaritás.

Válásuk után a Doktor teljességgel lecsúszott egzisztenciának tudhatta magát, családját otthagya albérletbe költözött, de egészében úgy érezte, hogy most jött el az ő ideje, amikor a hasztalansággal párosuló életérzése valamely mélyről jövő értelemmel társult. Csak ebből a nézőpontból érthetjük meg a Góccsal való kapcsolatának teljesen paradox jellegét, miután a szárnyaszegett védencével való törődés néhány hónap alatt a leggazdagabb emberré tette, a különböző ügyvédi költségek, ingatlanvásárlás után a neki járó illetékek, a befektetések hozamának morzsaléka dagasztotta hirtelen a bankszámláját. És a Doktor először életében úgy gondolta, hogy megdolgozott a pénzéért, elégedetten dőlt hátra frissen vásárolt, szerény, de ropant értékes lakásában, és ugyanezt várta volna el védencétől is. Ami az első nekifutásra nem sikerült, hogy Gócsot bevezesse az elégedett emberek világába, hiszen látható volt, hogy a pénz a hajléktalanszállóból kiköltöző ügyfelének semmi örömet nem okozott, kiemelkedve a saját környezetéből, csak fuldoklott abban a házban, mint egy partra vetett hal. Ezért aztán a következő és következetesen végiggondolt feladatának érezte, hogy kiismerje védenca habitusát, megpróbálja értelmezni a maga számára is felfoghatatlant.

Miközben a felesége értetlenül állt a válásuk óta gyermektartásként kifizetett milliók láttán, többször feljelentette az őt elhagyó, majd váratlanul és megmagyarázhatatlanul dúsgazdaggá lett férjét. Stricinek, kurvák ágyasának, drogkereskedőnek titulálta, magánnyomozókat fogadott a Doktortól kapott pénzből, hogy volt fér-

jét teljesen ellehetetlenítse, hogy gyermekei apját tönkretegye. De ahogy őt a felesége, ő Gócsot képtelen volt megrögzött magányából kirángatni, hiába is vitte el kisebb kirándulásokra a kegyeltje pénzén vett drága autón, hívta meg szerényebb és elegánsabb éttermekbe, hogy jellemét kikutassa, meglátogatta többször is, előre be se jelentkezve pompás lakában, tökéletesen mindig egyazon helyzetben találta, a konyhában egy egyszerű sámlin kuporogva, különböző, rongyszerű ruháinak foldozása közben.

Míg ő, nem tudván róla, hogy magánnyomozók figyelik minden lépését, addig Gócs is gyanútlanul lépett ki háza kapuján minden alkonyatkor, nem sejtve, hogy száz méterre házától autójában ülve figyeli a Doktor, és követi rendes esti bejárását, amikor is rongyaiba öltözve visszamenekült a szállóra, és az egész éjszakát a hajdani cimboráival töltötte, kártyázva és iszogatva. Szégyenletes és a személyiségét romboló hónapok voltak ezek, miközben bírósági tárgyalásokon bizonyította ártatlanságát, magának sem merte bevallani, szinte szerelmes elragadtatást érzett Gócs személyisége iránt. Természetes életöszöne cserbenhagyta, felhagyott minden munkájával, az emberi természet megismerésének szentelte magát, amiről azonban semmiféle tapasztalattal nem rendelkezett. Ha így, áttörve a saját korlátain, egy természetes lény, amelynek a Doktor magát gondolta, ahelyett, hogy elfogadta volna személyes szerencsését, annak eredete után kutatva, az elméjét sokszorosan meghaladó titkok után indult, amelyek éppenséggel kizárták a valóságosnak gondolt világból, és szemfényvesztésnek tűnt számára az oktalanul rátört józansága. Egy találkozás a feleségével, majd azt követően egy találkozás Góccsal, természetes lényének okkult elemeit erősítették. A felesége félt tőle, a beszélgetésük közbeni, régebben természetesnek gondolt gesztusait fizikai támadásnak vélte, a folyószámláján gyarapodó hatalmas összegeket egy nem létező, őt sakkban tartó bűnszövetkezet adójának hitte. Hogy a csodába, csak nem a rongyokból ráztad ki a millioid? Mivel az első pillanatban nyilvánvalóvá lett számára, hogy mennyire megváltozott az asszonyhoz való, régebben mindig is érzelemmel teli viszonya, tagadhatatlan, hogy a maga alamuszi módján most imponálni szeretett volna neki. Mivel azonban túl sok takargatni valója volt tönkrejutott házasságuk végeredményét illetően, nem beszélhetett Gócsról, nem említhette az új keletű Hamletek őt követő gyülekezetét, ezért száraz és kioktató hangon becsmérelte a felesége hivatásának végtermékeit. A tanítványaid, akiket olyan lelkesen és több éven keresztül a legostobább módon oktatsz, elhintve beléjük a társadalomban soha nem létezett idealisztikus képzeteket, korlátokat építve egyébként is szűk elméjükbe, hogy soha ne ismerhessék fel a valóságot, tudatosan megakadályozod, hogy hétpróbás csirkefogókként megállhassák helyüket az életben. Mert minden tanítványod, ha bevaldod magadnak, ha nem, az iskola után belereszelődik a moslékba, némi tántorgás és irreális szellemi küzdelem után ott találják magukat beledarálva a társadalmi élet legaljának sűrű és tápláló mocsarában. Pontosan látod, hogy melyik tanítványod mibe pusztul bele, melyik tehetség hol kap végzetes sebet, hajlamaikat azonban ezek az iskolák a védekezésre

való teljes képtelenség felé terelgetik. Vagy a szegénység, vagy a túlérzékenység, lehet, hogy a szépségük vagy épp a rútságuk miatt buknak el. Egy-két év, és egyetlen céljuk lesz, hogy a társadalom kihívásaitól való rettegésük szülte elmeháborodottságukat rejtteggessék. Akiket te az iskolában tanítottál, azok néhány év múlva már az áldozatok vagy a bűnelkövetők padján ülnek, és helyzetüket csupán fizikai vagy szellemi erejük befolyásolja. A legtöbben aztán sejtelmes kísérőket kapnak, árnyakat, hogy meglegyen a saját társuk, akikkel megvitathassák a hajdani álmaik rongyszőnyegeinek kopottas mintáit, amelyet a nyomorból egyre nagyobb nyomorba cipelve soha nem dobnak majd ki. Aztán Gócsra gondolt, a Góccsal való találkozás él-tette, leszállt a villamosról, és egyenesen megcélozta a platánok alatt kolbászából falatozót. Az rögvest elhárította a Doktorral való beszélgetést, egy körúton túli kocsmát nevezett meg, ahol már a tervezetések idején is gyakran összejöttek.

Kora délután két óra lehetett, és a Doktor képtelen volt felidézni, mivel is töltötte a napját. Attól való örökös félelme, hogy mindennapi cselekedetei közben egyszer csak kirúgja maga alól a széket, ahol bizonyíthatóan mindig is ült, jelentés nélkül immár, a mások megértésének bozótjában, az elhamarkodott és késlekedő elhatározásai keresztútján, amikor is képtelen volt magát fölmutatni, túl azon, hogy ítélkezzék mások fölött, de mégis innen, hogy magát illetően az egyre több ereszték lassú szétesését ne vegye észre.

A jó harminc éve változatlan belsőt mutató vendéglátóipari helyiséget már megszállták a Hamletek. A kakukkos óra ajtaján egy csenevész rugó pattant ki, ugyanolyan hangot hallatva, mint amikor még nem unta meg egy valamikori törzsvendég, hogy a rugó végén faragott kismadár gépies dallamát kieressze. Most szándékoltan végigtekintett ezeken az öt hónapok óta követő arcokon, és felfedezése, amennyiben minden arcvonás ebben a jól behatárolható térben egészen más intellektuális üzenetet rejtett, vívódásokról, elbizonytalanodásokról beszélt, mások éppen ellenkezőleg, bátorították, hogy vallomást tegyen a dolgait illetően, mint egy marhacsőszbe ereszkedett oroszlánidomár, olyan némelyik, gondolta most, aki mindezekkel a kellékekkel már nem léphet soha fel a pódiumra. Ahogy az ember is szétszórja magát az életében, nem édesgeti magához a pillanatait, nem akar önmaga klónja lenni, minden helyzetben más válaszokat vár, pontos és kíméletlen igazságokat, úgy most ezek az elmélyült tekintetek is a legkülönfélébb ábrándok és gonoszkodások kifejezéseit hordozták. Beleszól magába az ember, szétteríti életének fájó emlékeit, hadd száradjon, mint a széna a parlaggá lett mezőn, de nincsen ítélőereje, hogy mindezen mondandókat összegyűjtse.

Amikor a rugó kiugrott az órából, hogy a két órát megjelentse, belépett Gócs a kocsmáján, ugyanabban a maga szabta és maga varrta öltönyében, nagy, goromba madzagnak tűnő cérnával összeillesztve, amelynek szembetűnő részleteit délelőtti utazásai során a Doktor többször is megfigyelhette, s a házába történő látogatásai alkalmával, ahogy a különböző szalagokat, szegőket, a bélés rendetlenkedő selymét nagy szorgalommal és hiábavaló igyekezettel összeillesztette mindenféle, egyre

csak kirojtosodó ruházatán. Ám ami szétállt eddig, és nevetségesen otrombának tetszett, most elegánsnak és választékosnak tűnt, a zsákszerű szövet olyan puhán omlott rá Gócs felső testére, hogy a Doktornak semmi más vágya nem volt, mint hogy ezt a zakót magáénak tudhassa. Egy lélek belső eleganciája, a világba fölmutatott, precíziós mérlegen kimért személyisége, a teljes visszavonás, és a leereszkedő függönyök ellenében, amit a koszlott, hirtelen tengeri beteggé lett Hamletek is érzékeltek. Gócs átadta házának kulcsát a Doktornak, mondván, senkinek sem kíván olyan borzalmas és magatehetetlen éjszakákat, amelyeket ebben a riasztó kriptában a Doktor tanácsára eltöltött, kérése pedig, hogy öltönye zakóját, mivel a nadrág még nem készült el, de mindez folyamatban van, nekiajándékozza, teljes képtelenség. Mert ez egy olyan másodlagos test, és olyan, a testét és az érzékeit stimuláló anyag, amely őt intellektuálisan és végérvényesen a maga számára elfogadhatóvá, s így halhatatlanná tette. Ettől pedig képtelen megválni, akármit is mond a Doktor, hiszen elhibázott életének egy olyan fészkeire lelt, amelyet magára öltve már, tudván rég, hogy kíméletlen és kegyetlen a jövőjéhez, de minden ilyen jótett végül is áruvás. A személyes biztonságának, amelyet ez a maga szabta, maga varrta zakója jelent, semmiféle alternatívája nem létezik, ha úgy is gondolná más, hogy ennek ára van, ő nemet mond mindenre, az alkudozásokat és a széjjelajándékozott gazdagságot nem tekinti magára nézvést követendőnek. Úgy gondolja, hogy a legegyszerűbb alkotásaiba temetkezve szabadul meg a saját lény a mások által mindig gyanús tekintettel szemlélt kényszerességeitől.

Thruyt ifjúága, és hirtelt véréline,
Az édes anyjának vágza zöngedelme,
S lassan lejár a hamos homokóra.

JUHÁSZ GYULA